

Letter to Editor

World Health Organization (WHO) Global Summit on Traditional Medicine and Charting the Path for the Next Decade

Roshanak Ghods^{1,2*}

1. Institute for Studies in Medical History, Persian and Complementary Medicine, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
2. Department of Traditional Medicine, School of Persian Medicine, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

* **Corresponding author:** Roshanak Ghods, Department of Traditional Medicine, School of Persian Medicine, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran. Email: ghods.r@iums.ac.ir

DOI: [10.22034/cmja.15.4.259](https://doi.org/10.22034/cmja.15.4.259)

How to Cite this Article:

Ghods R. World Health Organization (WHO) Global Summit on Traditional Medicine and Charting the Path for the Next Decade. *Complement Med J*. 2026;15(4): 259-262 DOI: 10.22034/cmja.15.4.259

Received: 08 January 2026

Accepted: 14 February 2026

Keywords:

Health Policy
Traditional Medicine
World Health Organization

© 2026 Arak University of Medical Sciences

Abstract

In recent years, traditional, complementary, and integrative medicine has gained increasing attention as part of health systems' responses to challenges, such as the growing burden of noncommunicable diseases, inequitable access to health services, and the need for holistic approaches to health and well-being. In this context, the World Health Organization (WHO) convened the Second Global Summit on Traditional Medicine in December 2025 in New Delhi, India. With participation from representatives of more than 100 countries, the Summit is recognized as one of the most influential international events in this field. This report examines the overall framework and key themes of the Summit, its major scientific, technological, and institutional outcomes, the Delhi Declaration 2025, and the Islamic Republic of Iran's position within the WHO's evolving strategies. The Summit emphasized a transition from descriptive perspectives toward evidence-informed policy-making, the development of standardized research, the safe and accountable integration of traditional medicine into health systems, and the strengthening of governance mechanisms. Overall, the Second WHO Global Summit on Traditional Medicine marks a turning point in the maturation of the global discourse on this topic. By highlighting the protection of indigenous knowledge, innovation, data standardization, and international commitments, the Summit charts a path for the next decade of effective and evidence-based integration of traditional and complementary medicine into health systems.

نشست جهانی طب سنتی سازمان جهانی بهداشت و ترسیم مسیر دهه آینده

روشنک قدس^{۱،۲}

۱. مؤسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب ایرانی و مکمل، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران

۲. گروه طب سنتی، دانشکده طب ایرانی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران

* نویسنده مسئول: روشنک قدس، گروه طب سنتی، دانشکده طب ایرانی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران. ایمیل: ghods.r@iums.ac.ir

چکیده

در سال‌های اخیر، طب‌های سنتی، مکمل و تلفیقی به‌عنوان بخشی مهم از پاسخ نظام‌های سلامت به چالش‌هایی نظیر افزایش بار بیماری‌های غیرواگیر، نابرابری در دسترسی به خدمات سلامت و نیاز به رویکردهای کل‌نگر، مورد توجه فزاینده قرار گرفته‌اند. در همین زمینه، سازمان بهداشت جهانی با هدف تقویت سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد و ارتقای ایمنی و اثربخشی این حوزه، دومین نشست جهانی طب سنتی را در دسامبر ۲۰۲۵ در دهلی نو، هند برگزار کرد؛ اجلاسی که با مشارکت نمایندگان بیش از ۱۰۰ کشور، به‌عنوان یکی از مهم‌ترین رویدادهای بین‌المللی در این حوزه شناخته می‌شود. این گزارش با رویکردی توصیفی-تحلیلی به بررسی چهارچوب کلی و محورهای اصلی اجلاس، مهم‌ترین دستاوردهای علمی، فناورانه و نهادی، بیانیه دهلی ۲۰۲۵ و جایگاه جمهوری اسلامی ایران در چهارچوب رویکردهای نوین سازمان جهانی بهداشت می‌پردازد. تمرکز اجلاس بر گذار از رویکردهای توصیفی به سمت سیاست‌گذاری شواهدمحور، توسعه پژوهش‌های استاندارد، ادغام ایمن و پاسخ‌گوی طب‌های سنتی در نظام‌های سلامت و تقویت سازوکارهای حکمرانی و پاسخ‌گویی بود. در مجموع، دومین نشست جهانی طب سنتی سازمان جهانی بهداشت را می‌توان نقطه‌عطفی در بلوغ گفتمان جهانی این حوزه دانست که با تأکید بر حفاظت از دانش بومی، نوآوری، استانداردسازی داده‌ها و تعهدات بین‌المللی، مسیر دهه آینده ادغام مؤثر و شواهدمحور طب‌های سنتی و مکمل در نظام‌های سلامت را ترسیم می‌کند.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۱۰/۱۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۱/۲۵

واژگان کلیدی:

سازمان جهانی بهداشت

سیاست سلامت

طب سنتی

تمامی حقوق نشر بای دانشگاه علوم پزشکی اراک محفوظ است.

سردبیر محترم

در سال‌های اخیر، طب‌های سنتی، مکمل و تلفیقی به‌عنوان بخشی مهم از پاسخ نظام‌های سلامت به چالش‌هایی نظیر افزایش بیماری‌های غیرواگیر، نابرابری در دسترسی به خدمات سلامت و نیاز به رویکردهای کل‌نگر مورد توجه فزاینده قرار گرفته‌اند. در همین زمینه، سازمان بهداشت جهانی با هدف تقویت سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد و ارتقای ایمنی و اثربخشی این حوزه، دومین نشست جهانی طب سنتی را در دسامبر ۲۰۲۵ در دهلی نو، هند برگزار کرد. این اجلاس با مشارکت نمایندگان بیش از ۱۰۰ کشور، از جمله سیاست‌گذاران، پژوهشگران و ذی‌نفعان کلیدی، یکی از بزرگ‌ترین و تأثیرگذارترین رویدادهای بین‌المللی در حوزه طب‌های سنتی و مکمل به‌شمار می‌رود (۱). این گزارش به بررسی محورهای اصلی اجلاس، مهم‌ترین دستاوردهای علمی و نهادی آن، بیانیه دهلی ۲۰۲۵ و جایگاه جمهوری اسلامی ایران در چهارچوب رویکردهای نوین سازمان جهانی بهداشت می‌پردازد.

چهارچوب کلی و محورهای اجلاس

نشست جهانی طب سنتی سازمان جهانی بهداشت طی سه روز و در قالب جلسات عمومی و نشست‌های تخصصی برگزار شد. تمرکز اصلی اجلاس بر ایجاد تعادل میان علم و عمل در جهت ارتقای سلامت و تندرستی، توسعه شواهد علمی معتبر، ادغام ایمن و پاسخ‌گویی طب‌های سنتی در نظام‌های سلامت و تقویت سازوکارهای نظارتی و پاسخ‌گویی بود.

در این چهارچوب، سرمایه‌گذاری در پژوهش‌های نوآورانه، بر توسعه نظام‌های استاندارد تولید داده و بازنگری ساختارهای نظام سلامت برای افزایش تاب‌آوری و ایمنی، به‌عنوان پیش‌نیازهای اساسی تحقق پوشش همگانی سلامت تأکید شد (۲). این رویکرد نشان‌دهنده گذار سازمان بهداشت جهانی از نگاه صرفاً توصیفی به طب‌های سنتی، به سمت سیاست‌گذاری شواهدمحور و اقدام عملی است.

دستاوردهای علمی، فناورانه و نهادی

یکی از مهم‌ترین دستاوردهای این اجلاس، رونمایی از کتابخانه جامع جهانی طب سنتی سازمان بهداشت جهانی بود. این کتابخانه دیجیتال با تجمیع بیش از ۱/۶ میلیون منبع علمی، پژوهشی و سیاستی، بستری نوین برای دسترسی به اطلاعات معتبر، شناسایی خلأهای پژوهشی و تسریع تولید شواهد علمی فراهم می‌آورد. بهره‌گیری از ابزارهایی نظیر نقشه‌های شکاف شواهد و سامانه‌های مبتنی بر هوش مصنوعی، ظرفیت این پلتفرم را در پشتیبانی از تصمیم‌گیری‌های شواهدمحور تقویت می‌کند (۳).

نوآوری فناورانه نیز جایگاه ویژه‌ای در اجلاس داشت. در این زمینه، ابتکار «نوآوری‌های سلامت و میراث» (Health & Heritage Innovations/H2I) با هدف پیوند دادن دانش‌های

سنتی با فناوری‌های نوین نظیر هوش مصنوعی و سلامت دیجیتال معرفی شد. انتخاب و حمایت از طرح‌های نوآورانه در این برنامه نشان‌دهنده تلاش سازمان بهداشت جهانی برای ترجمه دانش سنتی به راهکارهای کاربردی و قابل‌ارزیابی در نظام‌های سلامت معاصر است (۱).

حکمرانی، پاسخ‌گویی و نقش آفرینی تخصصی

در جریان اجلاس، سازمان بهداشت جهانی از تشکیل گروه مشورتی فنی و استراتژیک طب‌های سنتی، مکمل و تلفیقی (Strategic & Technical Advisory Group/STAG) خبر داد. این گروه متشکل از کارشناسان مستقل بین‌المللی است و مسئولیت هدایت علمی و راهبردی اجرای استراتژی جهانی طب سنتی ۲۰۲۵-۲۰۳۴ را بر عهده دارد (۴). تأکید این گروه بر تولید شواهد معتبر، توسعه روش‌شناسی‌های پژوهشی متناسب با ماهیت کل‌نگر طب‌های سنتی و حفاظت از دانش بومی، بیانگر رویکردی نظام‌مند و آینده‌نگر در حکمرانی این حوزه است.

بیانیه دهلی ۲۰۲۵ و تعهدات بین‌المللی

بیانیه دهلی ۲۰۲۵، که در مراسم اختتامیه اجلاس قرائت شد، بر چهار محور کلیدی شامل تولید شواهد استاندارد، نظارت مستمر، ادغام ایمن و ارتباط مؤثر با ذی‌نفعان تأکید دارد. این بیانیه تعهد کشورهای عضو را برای عبور از مرحله شناسایی و مشروعیت‌بخشی، به مرحله اقدام عملی و نتیجه‌محور در حوزه طب‌های سنتی نشان می‌دهد (۱). در این چهارچوب، کشورهای عضو مرکز جهانی طب سنتی سازمان بهداشت جهانی تعهدات مشخصی برای اجرای هدفمند استراتژی ده‌ساله ارائه کردند، به‌گونه‌ای که طب‌های سنتی نه به‌عنوان نظام‌هایی موازی، بلکه به‌عنوان بخشی مکمل و تقویت‌کننده نظام‌های سلامت معرفی شوند (۵).

جایگاه و تعهدات جمهوری اسلامی ایران

جمهوری اسلامی ایران در این اجلاس مجموعه‌ای از گام‌های راهبردی را برای توسعه و ادغام طب ایرانی در نظام سلامت ارائه داد. این تعهدات شامل تأسیس مرکز همکاری سازمان جهانی بهداشت در حوزه طب سنتی، راه‌اندازی پلتفرم ملی کارآزمایی‌های بالینی طب سنتی، تولید شواهد علمی معتبر، تدوین پروتکل‌های استاندارد و تسریع ادغام ایمن و شواهدمحور طب ایرانی در نظام مراقبت‌های بهداشتی اولیه است (۵). این اقدامات، جایگاه ایران را به‌عنوان یکی از بازیگران فعال در سیاست‌گذاری جهانی طب سنتی برجسته می‌سازد.

نتیجه‌گیری

دومین نشست جهانی طب سنتی سازمان بهداشت جهانی را می‌توان نقطه‌عطفی در بلوغ گفتمان جهانی این حوزه دانست. تأکید هم‌زمان بر حفاظت از دانش بومی، توسعه پژوهش‌های نوآورانه، استانداردسازی داده‌ها و تقویت سازوکارهای حکمرانی می‌تواند مسیر روشنی برای ادغام ایمن، مؤثر و پاسخ‌گویی طب‌های سنتی و مکمل در نظام‌های سلامت ترسیم کند. در افق پیش‌رو، تمرکز سازمان

کاهش نابرابری‌ها و پاسخ به چالش‌های نوظهور سلامت جهانی
بیش‌ازپیش تقویت کند.

جهانی بهداشت و کشورهای عضو بر عملیاتی‌سازی تعهدات
بیانیهٔ دهلی می‌تواند نقش طب‌های سنتی را در ارتقای سلامت،

References

1. WHO news. WHO global summit charts a bold future for traditional medicine. Geneva.2025. [Link](#)
2. WHO publication/overview/WHO global summit on traditional medicine. Geneva.2025. [Link](#)
3. WHO news. WHO traditional medicine global library to launch in 2025. Geneva.2025. [Link](#)
4. WHO launches its first strategic and technical advisory group on traditional, complementary and integrative medicine. Geneva.2025. [Link](#)
5. WHO global traditional medicine center. second WHO global summit on traditional medicine. India.2025. [Link](#)